

Inhoud

Inleiding 9

Afkortingen 17

Oude Amsterdamse inhoudsmaten in liters 18

DEEL I *Het ontluikende herbergwezen 1450-1578* 19

- 1 **Vroege tappers** 21
 - Pelgrims en graven 21
 - Buitendrinken 23
 - Knoeien met de kannen 27
 - Overheidstaken 28
 - Poorters en Romeinen* 29
 - Gastrecht en registratieplicht* 30
 - 'Wandelend staatsblad'* 35
- 2 **'Oneerlijke' zaken** 39
 - Stoven en bordelen 39
 - Gokken en geweld 43
 - Beledigingen en blasfemie 47
- 3 **Handelsherbergen** 51
 - Bemiddelaars 51
 - Hamburger Broederschap 55
 - Hanzewaarden 57
 - Nouveaux riches 60
- 4 **Stadsgasten** 65
 - Twee leeuwen 65
 - Bloedmalen 68
 - Vertrouwde waarden 71
 - Brassen in kloosters 75

- 5 **Alteratie** 81
 - Temmen van de tappers 81
 - Winnaars en verliezers 86
- 6 **Herenherbergen** 93
 - Doodslag in het *Prinsenhof* 93
 - Drie doelenherbergen 95
 - Oudezijds en Nieuwezijds Herenlogement 99
 - Pandemonium in de Voetboogdoelen 104
 - Rampjaren 108
 - Zwanenzang 111
- 7 **'Suyp-stad'** 113
 - 'Gissinge': aantallen drinkhuizen 113
 - Vergane glorie aan de Dam 114
- 8 **Buiten de poorten** 119
 - Stadsherbergen 119
 - Oppalen in het IJ* 121
 - Veehandel in Zeeburg* 124
 - Buitenherbergen 126
 - De Meer en Stadtlander* 126
 - Karthuizers* 130
 - Aan de Overtoom* 133
 - Buiksloot en 'de Bocht'* 136
- 9 **Gildeherbergen** 139
 - Makelaars 139
 - Korendragers, metselaars en zeepzieders 141
 - Wijnkopers, molenaars en boekverkopers 144
 - Brouwers en bakkers 146
- 10 **Veilingherbergen** 149
 - Opslag, transport en verkoop 149
 - Huizen en schepen 151
 - Kunstverkoop en de Zon-sirene 154
 - Hout, wijn en thee 160
- 11 **Slaapbazen** 167
 - Maritieme arbeidsbureaus 167
 - Oplichting en dienstverlening 171
 - Afgezwaaide zeelieden 179

- 12 **Vreemdelingen** 181
Poorters en ingezetenen 181
Carrières van nieuwkomers 184
Duitsers 186
Scandinaviërs 190
Engelsen 193
Fransen 195
- 13 **Noviteiten** 203
Eethuizen 203
 Ordinarissen 205
 Gaarkeukens 208
Koffiehuizen 211
 Nieuwestijl 216
- 14 **Vermaak** 223
Doolhoven 223
 Buitendoolhoven en wijrvaten 227
Gokken 230
Dierenspel 234
 Menagerieën 237
Balspelen 239
 Palmagiebaan 242
Muziekherbergen 243
- 15 **Speelhuizen** 251
'Hoerenkotten en kufjes' 251
Bloeitijd en bestrijding 254
Ondergronds 259
- 16 **Onderwereld** 263
De scheidstok 263
Dievenkroegen 267
Arrestanten en gijzelaars 269
- 17 **Zorgelijk bestaan** 273
Misfortuin 273
 Armenkroegen 279
Plaagpachten 282
 Sluikerijen 282
 Negen okshoofden 285
 Hervormingen 289

- Nieuwe wegen 291
Geen bezoek? 291
Rookontwikkeling 294
Particuliere initiatieven 299
- 18 **Gezelligheid en partijstrijd** 303
Kransen, colleges en loges 303
Partijgangers 307
Uithangbord-oorlog 308
Doelenlopers 310
Politisering 314
Patriotse vergaderlokalen 314
Oranjeklanten 317
Rekening van de revolutie 323
- 19 **Herberg in bedrijf** 329
Huishouden en personeel 329
Huur 335
Interieur 341
Huisindeling en ruimtegebruik 341
Decoratie en drinkgerei 345
Keukens, sanitair en slaappleatsen 350
- 20 **Reclame** 355
Uithangtekens, opschriften en annonces 355
Reisgidsen en prijzen 361
Runners en reputatie 363
- Epiloog 369
Noten 379
Summary 425
Dankwoord 435
Bijlagen (1-4) 437
Archivalia 443
Bibliografie 445
Illustratieverantwoording 473
Register van personen 474
Register van drinkhuizen 482